

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

વેલજી રાઘવજી પટેલ

વિરુદ્ધ

મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય

૧૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૪

[રઘુબર દયાલ અને જે.આર.મુધોલકર, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (૧૮૬૦નો અધિનિયમ ૪૫), પેટા કલમ ૪૦૩ અને ૪૦૮-ભાગીદાર-ટ્રસ્ટના ગુનાહિત ભંગ અથવા મિલકતની અપ્રમાણિક ગેરરીતિ માટે દોષિત પેઢીના નાણાંનો હિસાબ કરવામાં નિષ્ફળતા.

અપીલકર્તા એક પેઢીમાં કાર્યકારી ભાગીદાર હતા. ભાગીદારો વચ્ચે સંમતિ થઈ હતી કે તેમણે ભાગીદારીની બાકી રકમની વસૂલાતનું કામ ચાલુ રાખવું જોઈએ. તેમણે અમુક રકમની ગેરરીતિ કરી હતી અને બેંકમાં જરૂરી રકમ જમા કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હોવાના આરોપ પર, તેમને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૦૮ હેઠળ વિશ્વાસઘાતના ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. સુપ્રીમ કોર્ટને કરેલી અપીલમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેમણે ભાગીદાર તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં રકમનો અહેસાસ કર્યો હતો અને તેનો ઉપયોગ ભાગીદારીના વ્યવસાય માટે કર્યો હતો, તેથી તેઓ માત્ર તેમના ભાગીદારોને હિસાબ આપવા માટે જવાબદાર હતા અને આમ કરવામાં તેમની નિષ્ફળતા વિશ્વાસનો ફોજદારી ભંગ ગણાતી નથી.

ઠરાવ્યુ અપીલકર્તાને વિશ્વાસના ગુનાહિત ભંગ માટે દોષિત ઠેરવી શકાયો ન હતો.

જો કે ભાગીદાર તરીકે તેમણે વિશ્વાસના ગુનાહિત ભંગના હેતુથી ભાગીદારીની મિલકત પર પ્રભુત્વ મેળવ્યું હતું, પરંતુ આવા આધિપત્યનું માત્ર અસ્તિત્વ પૂરતું નથી. તે આગળ બતાવવું આવશ્યક છે કે તેનું આધિપત્ય એ સોંપણીનું પરિણામ હતું, એટલે કે, ફરિયાદી પક્ષે સ્થાપિત કરવું જોઈએ કે ભાગીદારીની સંપત્તિઓ પરનું આધિપત્ય, ચોક્કસ કરાર દ્વારા, આરોપીને સોંપવામાં આવ્યું હતું.[૪૩૨ ઈ-જી]

ભુબન મોહન રાણા વિરુદ્ધ સુરેન્દ્ર મોહન દાસ, આઈ.એલ.આર. (૧૯૫૨) ૨. કેલ. ૨૩ (એફ.બી.) મંજૂર.

જો અપીલકર્તાને બેંકમાં જમા કરવા અને જમા કરવા માટે કેટલીક બાકી રકમના સંદર્ભમાં આદેશ આપવામાં આવ્યો હોય, તો પણ આવું કરવાની બેદરકારી એ ગુનો ગણાશે નહીં, કારણ કે તેને અન્ય ભાગીદારો દ્વારા પણ ભાગીદારીના વ્યવસાય માટે નાણાં ખર્ચવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યો હતો. [૪૩૪ ડી-ઈ]

અપીલકર્તા સંહિતાની કલમ ૪૦૩ હેઠળ મિલકતની અપ્રમાણિક ગેરરીતિ માટે પણ દોષિત ગણાશે નહીં, કારણ કે, ભાગીદારીની તમામ અસ્કયામતો પર અન્ય ભાગીદારો સાથે તેની અવ્યાખ્યાયિત માલિકી હતી અને આવા માલિક તરીકે, ગમે તે રીતે, અને તેણે મિલકતનો જે પણ હેતુથી ઉપયોગ કર્યો હોય, તે ગેરરીતિ માટે જવાબદાર રહેશે નહીં.[૪૩૪ એચ]

ફોજદારી અપીલ, ન્યાય:૧૯૬૩ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૪૩.

૧૯૬૨ના ફોજદારી અપીલ નંબર ૯૭૨માં બોમ્બે હાઈકોર્ટના ૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૩ના ચુકાદા અને આદેશ સામે વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ.

અપીલકર્તા માટે ઓ. પી. રાણા.

પ્રતિવાદી માટે પી. કે. ચેટર્જી અને બી. આર. જી. કે. આચાર.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ મુધોલકર દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

બોમ્બે હાઈકોર્ટના ચુકાદાની આ અપીલમાં જે પ્રશ્ન પર વિચાર કરવામાં આવે છે તે એ છે કે શું ભાગીદારને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૦૯ હેઠળ આ આધાર પર દોષિત ઠેરવી શકાય છે કે તે પેઢી સાથે જોડાયેલા નાણાંનો હિસાબ

કરવામાં તેની નિષ્ફળતા જેમાં તે ભાગીદાર હતો તે ગુનાહિત વિશ્વાસઘાત સમાન છે.

સ્વીકૃત હકીકતો ટૂંકમાં

આ પેઢી, મેસર્સ છે.ભારત શિલ્પ પ્રમંડલ, જેની રચના મકાન નિર્માણના વ્યવસાયને આગળ વધારવા માટે કરવામાં આવી હતી, તેમાં મૂળરૂપે આઠ ભાગીદારો હતા અને અપીલકર્તા તેના કાર્યકારી ભાગીદાર હતા.આ પેઢીની સ્થાપના વર્ષ ૧૯૫૪માં કરવામાં આવી હતી.પરંતુ ૬ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૭ના રોજ ત્રણ ભાગીદારો નિવૃત્ત થયા અને બાકીના પાંચ ભાગીદારો દ્વારા વ્યવસાય ચાલુ રાખવામાં આવ્યો.તેમની વચ્ચે વિવાદો ઊભા થયા હતા, જેને સોલિસિટર શ્રી જે. ટી. દેસાઈની મધ્યસ્થતા માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા. દેખીતી રીતે, તેમના પુરસ્કારના અનુસરણમાં એક નવો કરાર (ભૂતપૂર્વ. એન) ૪ જૂન, ૧૯૫૮ ના રોજ ભાગીદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.આ સમજૂતીના આધારે પેઢીના વ્યવસાયમાં અપીલકર્તાનો હિસ્સો એક રૂપિયામાં ૫૦ એન. પી. નો હતો જ્યારે બાકીના ૫૦ એન. પી. માં અન્ય ભાગીદારોના જુદા જુદા શેર હતા. આ કેસમાં ફરિયાદી નર્ગીદાસ જીવરાજ મહેતા પાસે ૬ એન. પી. નો હિસ્સો હતો. આ સમજૂતી હેઠળ પક્ષોએ નવું કામ હાથ ન લેવાનો નિર્ણય લીધો હતો. આ સમજૂતીમાં અપીલકર્તાએ તમામ ખાતાઓ પૂર્ણ કરવાની જરૂર હતી અને પેઢીના નામે નાણાં ઉછીના લેવા પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.તેના માટે તેમણે "તમામ બાકી બિલો, જામીનગીરી થાપણો, દાવાઓ વગેરેને સાકાર કરવા માટે તેમના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસોનો ઉપયોગ કરવો" જરૂરી હતો.તેમજ પ્લાન્ટ, મશીનરી વગેરેનો નિકાલ કરવો. આ સમજૂતીમાં એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તા સિવાયના ભાગીદારો, જો જરૂર પડશે તો વધુમાં વધુ રૂ.૨૫,૦૦૦ રૂપિયાની મર્યાદા સુધી ધિરાણ મેળવશે, પરંતુ જો આ રકમ કરતાં વધુ રકમની જરૂર હોય, તો તે વધારાની રકમ અપીલકર્તા સહિત તમામ ભાગીદારો દ્વારા પેઢીમાં તેમના નફા અને નુકસાનના હિસ્સાના પ્રમાણમાં વ્યક્તિગત રીતે લાવવાની હતી.આ કરારની

કલમ ૮ એ અપીલકર્તાને પોતાના ખાતામાં રૂ. ૧૦, ૦૦૦ "વહેલા તે પેઢીના બિલ અથવા જામીનગીરી થાપણોના કોઈપણ બાકી દાવાની ભરપાઈ કરી શકશે નહીં". અમે આ સમજૂતી પર થોડી લાંબી કાર્યવાહી કરી છે કારણ કે શ્રી રાણાની દલીલના સંદર્ભમાં આ બાબતો પર વિચાર કરવો એ સુસંગત રહેશે કે કાર્યકારી ભાગીદાર તરીકે અપીલકર્તા પેઢીનું કામ ચાલુ રાખવા માટે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી અનુભૂતિઓનો ઉપયોગ કરવાનો હકદાર હતો.

ફરિયાદીના જણાવ્યા અનુસાર અપીલકર્તાએ રૂ. ૮,૯૦૫/- ની ગેરરીતિ કરી હતી જેમાં નીચેની છ વસ્તુઓનો સમાવેશ થાય છે:

	રૂ.
૨,૮૭૧/-	
	રૂ. ૩,૦૦૦
/-	
	રૂ. ૧,૧૦૦
/-	
	રૂ. ૧,૧૦૦
/-	
	રૂ.
૭૫૦/-	
	રૂ.
૮૪/-	
	કુલ રૂ.
૮,૯૦૫/-	

ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને છેલ્લી બે વસ્તુઓના સંદર્ભમાં નિર્દોષ જાહેર કર્યો હતો પરંતુ તેને પ્રથમ ચાર વસ્તુઓના સંદર્ભમાં દોષિત ઠેરવ્યો હતો.

અપીલકર્તા સ્વીકારે છે કે તેમને આ ચાર બાબતોનો અહેસાસ થયો હતો

પરંતુ તેઓ કહે છે કે તેમણે ભાગીદાર તરીકે તેમની ક્ષમતામાં આમ કર્યું હતું અને તેમણે ભાગીદારીના વ્યવસાય માટે તેનો ઉપયોગ કર્યો હતો.તેથી, તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તે ફક્ત તેના ભાગીદારોને હિસાબ આપવા માટે જવાબદાર છે અને કોઈ પણ સંજોગોમાં આઈ. પી. સી. ની કલમ ૪૦૮ હેઠળ ગુનાનો દોષિત ન કહી શકાય. તેઓ એ પણ નિર્દેશ કરે છે કે ફરિયાદીએ ભાગીદારીના વિસર્જન અને હિસાબ રજૂ કરવા માટે દાવો દાખલ કર્યો છે અને તેમણે અપીલકર્તાને દીવાની દાવાનો યોગ્ય રીતે બચાવ કરવો અશક્ય ન હોય તો પણ મુશ્કેલ બનાવવાના વિચાર સાથે જ હાલની ફરિયાદ દાખલ કરી છે. અપીલકર્તા વતી એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે જો ફરિયાદી પક્ષ એ બતાવવામાં સફળ થયો હોય કે ઉપર ઉલ્લેખિત ચાર વસ્તુઓ અપીલકર્તા દ્વારા સમજવામાં આવી હતી અને તેણે તેનો યોગ્ય રીતે હિસાબ કર્યો નથી, તો પણ તે કલમ ૪૦૮, આઈ. પી. સી. હેઠળ વિશ્વાસના ફોજદારી ભંગ માટે જવાબદાર રહેશે નહીં, પરંતુ તેની જવાબદારી માત્ર નાગરિક પ્રકૃતિની હશે.આ વિવાદના સમર્થનમાં *ભુબન મોહન રાણા વિરુદ્ધ સુરેન્દ્ર મોહન દાસ* (૧ આઈ.એલ.આર (૧૯૫૨) ૧૧ કેલ. ૨૩) ઉપર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.

સંપૂર્ણ બેન્ચ દ્વારા નિર્ણય માટે નીચેનો પ્રશ્ન મોકલવામાં આવ્યો હતો

"શું એસ હેઠળ ચાર્જ કરી શકાય છે. ૪૦૬ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ એવી વ્યક્તિ સામે ઘડવામાં આવે, જે ફરિયાદીના જણાવ્યા અનુસાર તેની સાથે ભાગીદાર છે અને તેના પર ભાગીદાર તરીકે બંનેની સંપત્તિના સંબંધમાં ગુનાનો આરોપ છે ? "

સંપૂર્ણ બેન્ચની રચના કરનારા તમામ પાંચ ન્યાયાધીશોએ આ પ્રશ્નનો જવાબ નકારમાં આપ્યો હતો. હેરિસના મુખ્ય ન્યાયાધીશ દ્વારા આપવામાં આવેલા અગ્રણી ચુકાદામાં, તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે વિશ્વાસનો ફોજદારી ભંગ સ્થાપિત થાય તે પહેલાં, તે દર્શાવવું આવશ્યક છે કે આરોપી વ્યક્તિને મિલકત અથવા મિલકત પર પ્રભુત્વ સોંપવામાં આવ્યું છે અને ભાગીદાર, સામાન્ય રીતે,

વિશ્વાસપાત્ર ક્ષમતામાં મિલકત ધરાવતો નથી. વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયાધીશે વધુમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે ભાગીદારી સાથે સંકળાયેલી કોઈપણ વસ્તુમાં ભાગીદારનો ખરેખર કોઈ અલગ અથવા નિર્ધારિત હિસ્સો નથી. ભાગીદારીના વિસર્જન પછી અને ખાતું લીધા પછી એવું બહાર આવી શકે છે કે જે ભાગીદાર સંપત્તિ જાળવી રાખે છે તે સમગ્ર સંપત્તિ માટે હકદાર છે અને તેનાથી પણ વધુ હોઈ શકે છે. તેમણે અંગ્રેજ દ્રષ્ટિકોણનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે ભાગીદાર વિશ્વાસપાત્ર ક્ષમતામાં ભાગીદારી સાથે જોડાયેલા નાણાં ધરાવતો નથી અને કહ્યું હતું કે આ દ્રષ્ટિકોણ તેમને સાચો લાગતો હતો. ધ ક્વીન વિરુદ્ધ ઓખોય કુમાર શૌ (૧૩ બંગાળ લો રીપોર્ટ ૩૦૭) ના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરતા, જેમાં એક પૂર્ણ ખંડપીઠે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જે ભાગીદાર તેને સોંપવામાં આવેલી અથવા જેની પાસે પ્રભુત્વ છે તે કોઈપણ ભાગીદારી મિલકતનો અપ્રમાણિક રીતે દુરુપયોગ કરે છે અથવા તેના પોતાના ઉપયોગમાં પરિવર્તિત થાય છે, તે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૪૦૫ હેઠળ ગુના માટે દોષિત છે, એમ હેરિસના મુખ્ય ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું:

" સંપૂર્ણ ખંડપીઠે ક્યારેય એવું માન્યું હોય તેવું લાગતું નથી કે જ્યાં સુધી ખાતું (એસ. આઈ. સી.) ન હોય ત્યાં સુધી મિલકતમાં ખરેખર કોઈ ભાગીદારનો હિસ્સો નથી અને તે સારી રીતે હોઈ શકે છે કે કોઈ ભાગીદાર, જે સંપત્તિ જાળવી રાખે છે, તે સંપત્તિમાં ભાગીદારી કરાર અનુસાર માત્ર તેના હિસ્સા માટે જ હકદાર નથી, પરંતુ, હિસાબ લેવા પર, તે મળી શકે છે કે તે સમગ્ર સંપત્તિ અને નોંધપાત્ર રીતે વધુ માટે હકદાર છે. આવા કિસ્સામાં, તે કેવી રીતે કહી શકાય કે તેણે વિશ્વાસ ભંગ કર્યો છે અને તેના સહ-ભાગીદારો પ્રત્યે અપ્રમાણિક વર્તન કર્યું છે, જો એક એકાઉન્ટ દર્શાવે છે કે તેણે જે બધું જાળવી રાખ્યું હતું તેના માટે તે હકદાર હતો ? "

તેમણે ભારતીય ઉચ્ચ અદાલતોના સંખ્યાબંધ નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાંથી કેટલાકમાં ઓકોય કુમાર શૌના કેસમાં લેવામાં આવેલા મંતવ્યનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું (૧૩ બંગાળ લો રીપોર્ટ ૩૦૭). તેમાંથી એક કેસ જગન્નાથ રઘુનાથદાસ વિરુદ્ધ સમ્રાટ (૨ એ.આઈ.આર. ૧૯૩૨ બોમ્બે ૪૭) હતો, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ભાગીદારીના નાણાં અને સંપત્તિ માટે જવાબદાર ન

હોવા બદલ ભાગીદાર સામે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૪૦૬ હેઠળ કાર્યવાહી થઈ શકે છે. તે કિસ્સામાં જે ભાગીદાર આરોપી હતો તેને અન્ય ભાગીદારો દ્વારા નાણાં અથવા સંપત્તિ એકત્રિત કરવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો અને બોમ્બે હાઈકોર્ટના જણાવ્યા અનુસાર આ સંજોગોમાં તેને તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી વસૂલાત પર પ્રભુત્વ સોંપવામાં આવ્યું હતું. તે કેસનો નિર્ણય તેનારા વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ જોકે ધ્યાન દોર્યું હતું કે અદાલતે આ પ્રકારના કેસોમાં ખૂબ જ કાળજીપૂર્વક સંપર્ક કરવો જોઈએ કારણ કે ઘણા કિસ્સાઓમાં આરોપીનો હિસ્સો કેટલો હોઈ શકે છે, આરોપી પેઢીનો ઋણી છે કે નહીં તે કહેવું અશક્ય છે. ઉચ્ચ અદાલતે એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે જો પેઢી તેમની ઋણી હોય તો ભાગીદારીની મિલકત સાથે તેમના વ્યવહારમાં કોઈ અપ્રમાણિક ઇરાદો ન હોઈ શકે. અમારી સામેની દલીલોમાં, આ ત્રણ નિર્ણયો ઉપરાંત, અમારું ધ્યાન ભારતની ઉચ્ચ અદાલતોના કેટલાક વધુ નિર્ણયો તરફ દોરવામાં આવ્યું હતું. પરંતુ ભલે તેઓ એક દ્રષ્ટિકોણ લે કે બીજો, તેઓ આ ત્રણ નિર્ણયોમાં જે કહેવામાં આવ્યું છે તેમાં વધારો કરતા હોય તેવું લાગતું નથી. તેથી, અમે આ નિર્ણયોનો કોઈ સંદર્ભ આપવા માટે જરૂરી નથી લાગતું.

આપણને એવું લાગે છે કે કલકત્તા હાઈકોર્ટની પછીની પૂર્ણ બેન્ચ દ્વારા *ભુબન મોહન રાણાના કેસમાં* (૧ આઈએલઆર ૧૮૬૨ ૧૧ કેલ ૨૩) લેવામાં આવેલો મત સાચો છે. કલમ ૪૦૫, આઈ. પી. સી. ના સાદા વાંચન પર, તે સ્પષ્ટ છે કે કોઈ વ્યક્તિએ વિશ્વાસનો ફોજદારી ભંગ કર્યો હોવાનું કહી શકાય તે પહેલાં તે સ્થાપિત કરવું આવશ્યક છે કે તેને કાં તો સોંપવામાં આવ્યો હતો અથવા પ્રોપર્ટી ઊપર આધિપત્ય સોંપવામાં આવ્યું હતું જેને તેણે પોતાના ઉપયોગમાં રૂપાંતરિત કર્યું હોવાનું કહેવાય છે અથવા કાયદાના કોઈપણ નિર્દેશનું ઉલ્લંઘન કરીને નિકાલ કર્યો હતો વગેરે. દરેક ભાગીદાર એક ભાગીદાર હોવાના કારણે મિલકત પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે. આ એક પ્રકારનું આધિપત્ય છે જે મિલકતનો દરેક

માલિક તેની મિલકત પર ધરાવે છે.પરંતુ તે આ પ્રકારનું આધિપત્ય નથી જે કલમ ૪૦૫ ની જરૂરિયાતોને સંતોષે છે.આરોપી વ્યક્તિને મિલકત પર "આધિપત્ય સોંપવું" સ્થાપિત કરવા માટે મિલકત પર તે વ્યક્તિના આધિપત્યનું માત્ર અસ્તિત્વ પૂરતું નથી. તે વધુ બતાવવું આવશ્યક છે કે તેનું આધિપત્ય સોંપણીનું પરિણામ હતું. તેથી, હેરિસના મુખ્ય ન્યાયાધીશ દ્વારા યોગ્ય રીતે દર્શાવ્યા મુજબ, ફરિયાદી પક્ષે એ સ્થાપિત કરવું જોઈએ કે અસ્કયામતો અથવા ભાગીદારીની કોઈ ચોક્કસ સંપત્તિ પર પ્રભુત્વ, પક્ષો વચ્ચેના વિશેષ કરાર દ્વારા, આરોપી વ્યક્તિને સોંપવામાં આવ્યું હતું. જો આવા વિશેષ કરારની ગેરહાજરીમાં ભાગીદારને ભાગીદારી સાથે જોડાયેલા નાણાં પ્રાપ્ત થાય છે, તો તેને વિશ્વાસપાત્ર ક્ષમતામાં પ્રાપ્ત થયા હોવાનું કહી શકાય નહીં અથવા બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો ભાગીદારીની મિલકતો પર પ્રભુત્વ "સોંપવામાં આવ્યું" હોવાનું માની શકાય નહીં.પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા શ્રી ચેટર્જીએ બતાવવાની માંગ કરી હતી કે આ કેસમાં વિશેષ સમજૂતી હતી.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, ૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૮ના રોજ યોજાયેલી ભાગીદારોની બેઠકમાં લેવામાં આવેલા કેટલાક નિર્ણયોના આધારે અપીલકર્તાને પેઢીના દેવાદારો પાસેથી નાણાંની વસૂલાત કરવાની ફરજ સોંપવામાં આવી હતી અને તેથી, આ ચોક્કસ સોંપણીનો કેસ હતો.

તેઓ માત્ર એટલું જ નિર્દેશ કરી શક્યા કે મિનિટોમાં આઈટમ નંબર ૧૫, તે મીટિંગ જે આ રીતે ચાલે છે:

"શ્રી વેલજીભાઈ શ્રી કબલાસિંહ દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર નાણાં તાત્કાલિક વસૂલવા માટે સંમત થાય છે અને તે પેઢીના બેંકરો પાસે જમા કરાવશે. "

જો કે, તેઓ આગામી મુદ્દાને મિનિટોમાં સમજાવી શક્યા નથી, જેનો સંબંધિત ભાગ આ રીતે ચાલે છે:

"(૧૬) જો ભવિષ્યમાં કોઈ વધુ નાણાં ખર્ચવાની જરૂર હોય તો તે પેઢીના કવરમાંથી ખર્ચવામાં આવશે અને કોઈ પણ ભાગીદાર કોઈ વધુ નાણાં લાવવા માટે બંધાયેલો અથવા જવાબદાર રહેશે નહીં. "

બંનેને એકસાથે વાંચવાનો અર્થ માત્ર આ જ લાગે છે કે કાર્યકારી ભાગીદાર તરીકે અપીલકર્તાએ ભાગીદારીની બાકી રકમની વસૂલાતનું કામ ચાલુ રાખવું જોઈએ અને એક કબલાસિંહ પાસેથી બાકી રકમના સંદર્ભમાં નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો કે તે બેંકમાં જમા કરાવવી જોઈએ.તેનાથી એવું લાગતું નથી કે અન્ય કોઈપણ ભાગીદારને વસૂલાત કરવાથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા.વધુમાં, જો આને અપીલકર્તાની કલમ ૧૬નો આદેશ કહેવામાં આવે તો પણ તે તેને ભાગીદારીના વ્યવસાય માટે નાણાં ખર્ચવા માટે અધિકૃત કરે છે.એટલે કે, જો ભાગીદારીના વ્યવસાય માટે નાણાંની જરૂર હોય તો અપીલકર્તા પર તેને બેંકમાં જમા કરાવવું ફરજિયાત ન હતું. અમારા મતે, તેથી, અપીલકર્તાને કબલાસિંહ પાસેથી વસૂલવામાં આવેલી બાકી રકમના સંદર્ભમાં અને ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા આરોપ લગાવ્યા મુજબ બેંકમાં જમા ન કરવાના સંદર્ભમાં પણ વિશ્વાસના ગુનાહિત ભંગ માટે દોષિત ન કહી શકાય.

શ્રી ચેટર્જી આખરે દલીલ કરે છે કે અપીલકર્તાનું કાર્ય ઓછામાં ઓછું સંપત્તિની અપ્રમાણિક ગેરરીતિ સમાન હશે, ભલે તે વિશ્વાસનો ફોજદારી ભંગ ન હોય અને તેથી, તેની દોષિતતાને કલમ ૪૦૯ હેઠળની સજાથી કલમ ૪૦૩ હેઠળ બદલી શકાય છે. કલમ ૪૦૩ આ રીતે ચાલે છે:

" જે કોઈ અપ્રમાણિક રીતે કોઈપણ જંગમ મિલકતનો દુરુપયોગ કરે છે અથવા તેના પોતાના ઉપયોગમાં રૂપાંતર કરે છે, તેને બે વર્ષ સુધીની મુદતની કેદ અથવા દંડ અથવા બંનેની સજા કરવામાં આવશે. "

તે સ્પષ્ટ છે કે મિલકતનો માલિક, તે ગમે તે રીતે તેની મિલકતનો ઉપયોગ કરે અને ગમે તે હેતુથી દુરુપયોગ માટે જવાબદાર રહેશે નહીં અને જો તે તેનો એકમાત્ર માલિક ન હોય તો પણ તે આવું જ રહેશે. પહેલેથી જ જણાવ્યા મુજબ, ભાગીદારીની તમામ અસ્કયામતો પર અન્ય ભાગીદારો સાથે ભાગીદારની અવ્યાખ્યાયિત માલિકી હોય છે. જો તે તેમાંથી કોઈનો ઉપયોગ પોતાના હેતુઓ

માટે કરવાનું પસંદ કરે તો તે અન્ય ભાગીદારો પ્રત્યે સભ્યતાથી જવાબદાર હોઈ શકે છે.પરંતુ તે આમ કોઈ ગેરરીતિ કરતો નથી.શ્રી ચેટર્જીની વૈકલ્પિક દલીલને નકારી કાઢવી જોઈએ.

પરિણામે અમે અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને તેની વિરુદ્ધ આપવામાં આવેલી સજા અને દોષિત ઠરાવને રદ કરીએ છીએ.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.